

Kráľova Lehota

Obecný časopis

Máj 2007

Číslo 2

Ročník 3

Komposesorát a urbariát, pozemkové spoločenstvo Kráľova Lehota

Rozsiahle lesy kráľovolehotských zemanov, rozprestierajúce sa medzi vodnými tokmi Váh a Bocianka a vrchmi Kráľova hoľa a Bacúch na území okolo 29 500 ha postupne v 16. – 17. storočí takmer všetky zabralo hrádocké panstvo. Územie, ktoré ostalo, Família Lehotská obhospodarovala spoločne. Komposesorát Famílie Lehotskej zanikol komasáciou r. 1925 a každému členovi jeho podiel bol pridelený k jeho majetku. Po komasácii malomajitelia utvorili komposesorát znova a pomenovali ho podľa prvého predsedu Lukáša Lehotského a spol.

Hlavnými drevinami našich lesov sú smrek, borovica, smrekovec, jedľa, buk a javor horský. Pridruženými sú breza,

Horár Samuel Lehotský, apríl 2007

Ťažba dreva na Mníchu, apríl 2007

Zákonom SNR č. 81 / 1949 Zb. prešli lesy kráľovolehotského komposesorátu do vlastníctva štátu. Po nadobudnutí platnosti zákona č. 166 / 1960 o lesoch a lesnom hospodárstve všetky lesy v katastrálnom území obce prostredníctvom Severoslovenských štátnych lesov obhospodaroval štát. Po roku 1989 boli lesné porasty vrátené pôvodným majiteľom. Neodovzdané súkromné lesy až do odovzdania pôvodným majiteľom prostredníctvom Lesov Slovenskej republiky, š. p. spravuje Slovenský lesný pozemkový fond (SLPF).

osika, brest horský a jelša čierna, pomocnými jarabina a jelša sivá. Aj do horného Liptova prenikla koncom 19. stor. smreková mámia a narušila prirodzenú skladbu lesov. To, že pred vyše 200 rokmi boli okolité lesy prevažne bukové, potvrdzuje listnatý strom v obecnom erbe podľa pečatidla z roku 1771.

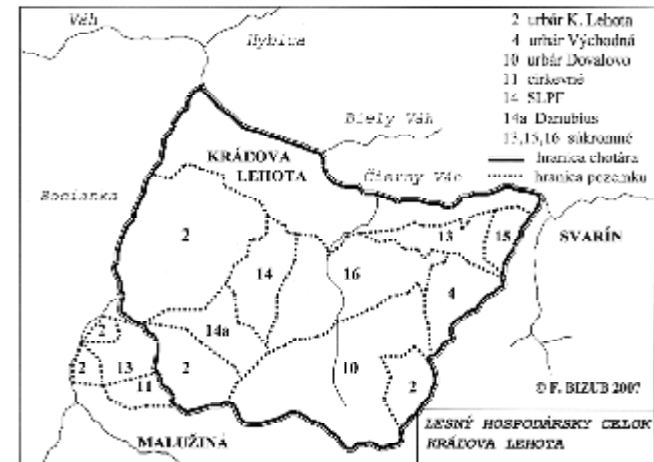
Urbárny dom, apríl 2007

Kráľova Lehota

Máj 2007 / číslo 2

Ročník 3

V lesnom hospodárskom celku (LHC) Kráľova Lehota, ktorý obsahuje 1485,13 ha, má urbár Dovalovo 433,3 ha, komposesorát a urbár Kráľova Lehota 386,66 ha, urbár Východná 103,09 ha, SLPF 105, 87 ha, Danubius 112,11 ha, evanjelická cirkev 45,01 ha, katolícka cirkev 6,86 ha, MUDr. E. Lehotský 161,8 ha, Kovalčík 25,75 ha a iní súkromníci 104,68 ha. V Škribňove zasahujú kráľovolehotské urbárne a cirkevné lesy aj do chotára Malužinej.

Komposesorát a urbariát, pozemkové spoločenstvo Kráľova Lehota v súčasnosti obhospodaruje 401,2975 ha lesa.

F. Bizub

Voľby v cirkevnom zbore Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Kráľovej Lehote

Po ukončení funkčného volebného obdobia prebehli v cirkevnom zbore na konventoch nové voľby presbyterov a funkcionárov cirkevného zboru. Dňa 11.2.2007 boli zvolení na zborovom konvente títo presbyteri: Ivan Gabčo, Jarmila Jurášová, Albína Kunajová, Zuzana Kunajová, Dana Lehotská /účetníčka/, Eva Lehotská /zapisovateľka/, Pavlína Lehotská, Miroslav Lehotský, Peter Lehotský /kostolník/, Milan Mrlían, Valér Mrlían, Viera Pavláková /pokladníčka/. Dňa 18.3.2007 sa konal konvent, na ktorom bol zvolený za zborového dozorcú Milan Mrlían, za zástupcu zborového dozorcú Ivan Gabčo a za kurátorku zboru Jarmila Jurášová.

Cirkevný zbor vyslovuje vďaka odstupujúcim funkcionárom a presbyterom, ktorí verne stáli v službe cirkevného zboru a Pána Boha.

Pozývame všetkých k spoločnému budovaniu duchovnej stavby, k zveľaďovaniu života v zbore a obci. Pán Boh nám v tom pomáha!

Ak Hospodín nestavia dom, márne sa namáhajú stavitelia.

Žalm 127,1

Cirkevný zbor ECAV Kráľova Lehota

Zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva**U z n e s e n i e číslo 1 / 2007**

zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote, konaného 26. 02. 2007

Obecné zastupiteľstvo v Kráľovej Lehote**A. konštatuje, že**

uznesenie čí. 6 / 2006 z Obecného zastupiteľstva, konaného dňa 29. 11. 2006 a uznesenie čí. 7 / 2006 zo dňa 18. 12. 2006 bolo splnené

B. schvaľuje

1. členov komisií obecného zastupiteľstva nasledovne:
 - komisia finančná a správy obecného majetku: Ing. Jozef Cerovský, Pavel Lehotský, ml. – poslanci obecného zastupiteľstva a Ivana Strapoňová
 - komisia pre kultúru, školstvo, šport a cestovný ruch: Jozef Lesák – poslanec obecného zastupiteľstva, Ing. Ivica Švandová Michalidesová a Irena Piovarčiová
2. správu o hospodárení obecného úradu v Kráľovej Lehote k 31. 12. 2006
3. zápis do obecnej kroniky za rok 2005
4. členov komisie obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote na ochranu verejného záujmu nasledovne: Ing. Ján Šteuček (nezávislý kandidát) – predseda komisie Ing. Jozef Cerovský (Smer SD), Danica Lehotská (Smer SD), Pavel Lehotský, ml. (ANO), Jozef Lesák (nezávislý kandidát) – členovia komisie
5. súhlasné stanovisko pre Ladislava Droppu, bytom Liptovská Porúbka 479, 033 01 Liptovský Hrádok, k odkúpeniu parcely č. 564 / 2 v kat. území obce Kráľova Lehota, vedenej ako ostatné plochy v hone Kút o výmere 3 216 m² od majiteľa Fondu národného majetku SR
6. poskytnutie účelového finančného príspevku vo výške 20 000,- Sk pre Evanjelickú cirkev a. v. v Kráľovej Lehote na prekrytie vstupného schodiska do kostola
7. úhradu sumy 300,- Sk starostovi obce Vladimírovi Kaprínimu za domácu pevnú telefónnu linku, nakoľko túto používa aj na úradné účely CO, HaZZ a pod. od 01. 03. 2007
8. zvýšenie hodinovej sadzby pre vodičov Drobnej prevádzky pri Obecnom úrade v Kráľovej Lehote na 65,- Sk od 01. 03. 2007
9. zabezpečenie projektovej dokumentácie na spevnené plochy a zeleň v záhrade pod MŠ na vytvorenie námestia a chodníka pre peších v starej časti obce
10. prevod finančných prostriedkov z účtu Obce Kráľova Lehota na účet Obce Závažná Poruba vo výške 30 180,- Sk na zálohové financovanie projektu Liptovské domy, ktoré budú obci vrátené do 30. 09. 2007

C. odvoláva

1. Ing. Ivicu Michalidesovú, bývalú poslankyňu obecného zastupiteľstva z Rady školy pri MŠ v Kráľovej Lehote
2. Ing. Jána Šteučeka, Ing. Jozefa Cerovského, Milana Lehotského, Jozefa Lesáka a Ing. Ivicu Michalidesovú – členov komisie obecného zastupiteľstva v Kráľovej Lehote na ochranu verejného záujmu
3. Jána Koreňa z funkcie veliteľa Dobrovoľného hasičského zboru v Kráľovej Lehote

D. deleguje

Poslanca Ing. Jána Šteučeka do Rady školy pri Materskej škole v Kráľovej Lehote

E. menuje

Štefan Hudáča, nar. 14. 10. 1978, bytom Kráľova Lehota č. 44, za veliteľa Dobrovoľného hasičského zboru v Kráľovej Lehote

F. ukladá

Vladimírovi Kaprínimu, starostovi obce, prizvať na nasledujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva majiteľov firmy NOVABioterm, s.r.o., Kráľova Lehota, aby informovali o podnikateľských zámeroch firmy a zámeroch na zníženie prašnosti pri spracovaní drevného prachu.

Overovatelia: Pavel Lehotský, ml.

Danica Lehotská

Starosta obce: Vladimír Kaprín**Rozvoj obce****Aktivity v období január – apríl 2007****Aktivačná činnosť nezamestnaných**

V rámci aktivačnej činnosti prevádzali evidovaní nezamestnaní z našej obce podľa potreby zimnú údržbu priestorov a vstupov do obchodov v obci a do materskej školy. Nakoľko zima bola v tomto roku mierna, na akú už dlho nepamätáme, pristúpili sme už začiatkom mesiaca marca k čisteniu miestnych komunikácií, chodníkov a kanála tak, že obec bola do Veľkonočných sviatkov vyčistená a vyzametaná.

V ďalšom období sa prišlo k píleniu a štiepaniu dreva do kotolne MŠ, prerezávka krovia a tenkých stromov cintorína v ľavej hornej časti za urnovým hájom a ďalšie práce súvisiace s úpravou obce.

Výstavba splaškovej kanalizácie

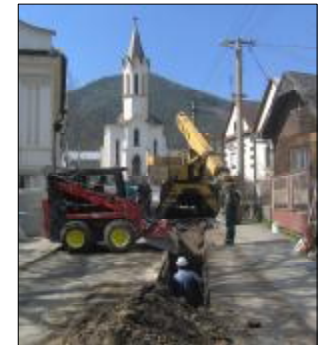
Po podpise Zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov z Environmentálneho fondu Bratislava na výstavbu splaškovej kanalizácie začal dodávateľ SIPS, s.r.o., Liptovský Hrádok pokračovať s prácami na vetve E a E1 od križovatky pred obchodom Jednota smerom ku kostolu, potom doprava na Novú ulicu po rod. dom Milana Brtáňa a následne na ulici od kostola po cintorín. Obci bola schválená na kanalizáciu pre rok 2007 dotácia vo výške 3,7 mil. Sk a 5 % na výstavbu prispieva samotná obec.

Po ukončení týchto prác bude hotová rozsiahla I. etapa splaškovej kanalizácie a následne sa bude pripravovať II. etapa na začatie v roku 2008 (od šachty pri obchode Jednota po rod. dom p. Vrlíka) a rozšírenie kapacity technológie jestvujúcej čističky odpadových vôd.

Preto opätovne vyzývam našich občanov, kde je už vybudovaná a skolaudovaná kanalizácia, aby si na obecnom úrade vyzdvihli žiadosti na kanalizačné prípojky a pripojili svoje rodinné domy na splaškovú kanalizáciu.

Územný plán obce

V rámci Opatrenia 3.4 Renovácia a rozvoj obcí predložil spracovateľ ÚPN-O Ing. arch. Cukorová návrh územného plánu obce Kráľova Lehota a tento sa momentálne prerokováva s dotknutými a zainteresovanými organizáciami a občanmi. Jeho ukončenie a schválenie bude do 30. júna 2007.

Liptovské domy - informačné centrum

V rámci cezhraničnej spolupráce s Poľskom, program Interreg II.A Liptov Vás pozýva, do ktorého sa zapojila aj naša obec, boli ukončené stavebné práce na objekte drevenice domu č. 150 vedľa Galérie na skalke. Zakúpilo sa pracovné náradie, materiál a počítač s tým, že činnosť tohto informačného centra s internetom bude otvorená koncom mesiaca mája 2007. Okrem poskytnutia informácií bude zároveň prebiehať aj zhotovovanie a výroba črpákov, sošiek a mnohých ďalších výrobkov z dreva, ktoré si budú môcť návštevníci pozrieť aj zakúpiť.

Vladimír Kaprín, starosta obce

Zo života obce**2. Ples železničiarov**

Medzi občanmi Kráľovej Lehoty bolo od začiatku výstavby železnice silné zastúpenie jej zamestnancov. Zrejme preto, že miestna železničná stanica v minulosti patrila medzi významné, zastavovali v nej rýchliky, plánovala sa odtiaľto výstavba odbočky železnice do Brezna. V železničnej stanici Kráľova Lehota bolo vybudované prvé reléové staničné zabezpečovacie zariadenie v Československu, na trati Kráľova Lehota – Liptovský Hrádok sa konali rýchlostné skúšky prvých československých elektrických lokomotív, vyrobených v Škode Plzeň, keďže výrobca v začiatkoch svoj skúšobný železničný okruh nemal.

Železničari sa zapájali do kultúrneho diania v obci, pôsobili v miestnych spolkoch, v hudbe, hrali divadlá. Popri práci sa dokázali aj spoločne zabaviť. Železničiarstvu zábavu zorganizovali už v roku 1920, čiže pred 87 rokmi.

Vo februári 2006 nadšenci z kráľovohotskej železničnej stanice tradíciu železničiarov zábav obnovili. Tohto roku, 20. januára, v slávnostne vyzdobenom miestnom kultúrnom dome, ktorý sa môže popýšiť tým, že si ho občania svojpomocne postavili v roku 1957 ako prví na celom Liptove, sa na 2. Plese železničiarov zišlo 70 zamestnancov, ich rodinných príslušníkov a nielen z miestnej železničnej stanice, ale i z pracovísk od Štrby po Ružomberok. Niektorí prišli až zo Žiliny, boli i miestni občania.

Pri diskotekovej hudbe najmä slovenskej tvorby, sprevádzanej súťažami, bohatou tombolou a spevom pri harmonike i buzogáni, sa zabával naozaj každý. Kvalitné víno, voňavá káva, oku lahodiace obložené misy i chutná kapustnica dodali energiu aj tým skôr narodeným a tak sa poslední v dobrej nálade rozchádzali až na svitaní.

Ďakujeme organizátorom a za pomoc i Obecnému úradu. Tešíme sa na stretnutie o rok.

Ján Kysel

Posledné fašiangy

Fašiangy sú obdobie od Troch kráľov do Popolcovej (alebo Škaredej) stredy. Dátum Popolcovej stredy je pohyblivý, pripadá na 40. deň pre Veľkou nocou. Preto fašiangy bývajú

dlhšie alebo kratšie a končia vo februári alebo v marci. Tohto roku pripadla Popolcová streda na 21. februára. Od Popolcovej stredy do Veľkej noci držia kresťania pôst.

V minulosti aj v našej dedine boli fašiangy časom priadok, zakáľáčiek, svadieb a zábav. V poslednú fašiangovú sobotu chodil po dedine sprievod masiek a v utorok pred Popolcovou stredou sa konala posledná fašiangová zábava, spojená s pochovávaním basy, čiže rozlúčka so zábavou a muzikou, lebo počas pôstu do Veľkej noci žiadne zábavy nesmeli byť. Fašiangová zábava sa skončila presne o pol noci. Keďže ráno bolo treba ísť mnohým do práce, v ostatných rokoch sa zábava koná už v sobotu a trvá do rána.

Škôlkári išli v maškarnom sprievode v stredu 14. februára. Napoludnie za slnečného počasia sprevádzaní hudbou z obecného rozhlasu prešli starou časťou dediny.

Sprievod masiek v sobotu 17. februára i večernú tanečnú zábavu s pochovávaním basy, tak ako po iné roky, zorganizovala a usporiadala Miestna skupina Slovenského Červeného kríža.

Maškarný sprievod škôlkárov

Osemsmerovka

Kráľovu Lehotu založili koncom 13. a začiatkom 14. storočia kráľovskí služobníci, majúci za úlohu strážiť lesy a poľovný revír.

Kým nevybudovali osadu, dal im kráľ úľavu na daniach – _____.
Osadu postavili pri ústí vodných tokov a ciest, aby každý, kto sa chce dostať do dolín Bocianky a Čierneho Váhu, musel prejsť cez ňu. Za vernosť im kráľ Ľudovít I. v roku 1361 daroval osadu i veľké územie medzi Váhom a Bociankou až po vrchy Kráľova hoľa a Bacúch.

F. Bizub: Z dejín Kráľovej Lehoty 1361-2006

Keď nájdete nižšie uvedené slová v osemsmerovke, zostanú vám písmenká na doplnenie textu.

A	K	N	A	I	C	O	B	K	R	Á	Ľ	Y	
D	V	E	Ž	A	K	A	Š	T	R	Ó	B	L	
I	D	O	R	Z	C	Š	N	C	H	Í	N	M	E
V	K	Ú	R	I	E	I	K	I	R	Á	L	Č	
A	E	R	B	C	H	A	M	N	O	T	Ľ	Y	V
D	O	Y	O	N	Y	V	A	Z	L	S	N	P	
L	H	T	I	U	S	L	E	N	E	A	I	Í	
O	Á	D	O	V	E	R	D	H	I	L	O	L	
R	E	H	Á	V	L	O	T	S	O	K	E	A	
D	T	U	Á	V	O	R	Á	T	C	H	A	V	Ž

BOCIANKA, DEDINA,
DIVADLO, DREVO, ERB,
HYBICA, CHOTÁR,
KOSTOL, KRÁĽ, KÚRIE,
LESY, LISTINA, MLYN,
MNÍCH, PÍLA, ROD,
ŠKOLA, ŠTRÓBL,
VACHTÁROVÁ, VÁH,
VČELY, VEŽA,
ZEMANI, ŽELEZNICA

Pripravila Mgr. Monika
Gabčová

Snahy o zachovanie materinskej reči a národného povedomia II.

Keď v roku 1895 namiesto evanjelickej, katolíckej a židovskej školy vznikla jedna, štátna, vyučovali sa v nej už všetky predmety po maďarsky. Do Liptovsko - Oravských novín v roku 1902 poslal pisateľ z Kráľovej Lehoty túto správu: "Neradi vidíme, že v škole vyučujú deti iba po maďarsky. Aké obľahčenie by bolo pre tieto, keby sa mohli učiť všetko v materinskej reči. Aj našu ovódu podporuje Femka, tam 3 - 5 ročné deťúrence musia sa učiť ako papagáje nezrozumiteľným slovám. Veru si žiadame, aby sme mali čo najskorej národné slovenské školy".

V roku 1907 bol za učiteľa druhej triedy školy vymenovaný Jozef Trozner. Namýšľal si, že pomaďarčí celú dedinu. Správcu školy Daniela Rokošínyho označil za pansláva a snažil sa ho zo školy vytlačiť. Na koncoročných skúškach v júni 1908 Direktor Famílie Lehotskej Tichomír Lehotský, ako predseda školského výboru, žiadal od detí, aby to, čo sa naučili po maďarsky, vedeli aj po slovensky, nakoľko ich materinská reč je slovenčina. Keďže žiaci po slovensky čítanie a písanie dobre neovládali, učiteľa Troznera pred žiakmi i prítomnými rodičmi pokarhal a žiadal nápravu. Trozner sa sťažoval na školský inšpektorát, ale nepochodil. Školský výbor držal spolu a keď to ináč nešlo, informoval inšpektorát o Troznerovej náchylnosti na alkohol a o zlom vystupovaní voči občanom. Nakoniec ho v roku 1913 spolu s manželkou, ktorá ako učiteľka ovódy (detskej opatrovne) tiež pomaďarčovala naše deti, preložili do Sedmohradska.

Postoj členov školského výboru treba vysoko oceniť, lebo ho zastávali vtedy, keď sa slovenskí učitelia pred maďarskými Apponyiovskými zákonmi museli triasť. Začiatkom 20. storočia, v čase najtuhšej maďarizácie, totiž všetko čo bolo označené ako slovenské, nebolo na Slovensku povolené. K dispozícii bola len maďarská literatúra, lebo v slovenčine sa knihy a časopisy nevydávali a ich dovoz z Čiech bol zakázaný.

Farár Miloš Beblavý, v národnom duchu vychovaný syn sobotíškého farára, prišiel na faru do Kráľovej Lehoty 3. 2. 1907. Propagoval myšlienku slobodnej cirkvi v štáte a považoval za neúnosné Apponyiho nariadenie z roku 1908 o zákaze vyučovania náboženstva v slovenčine. Do Cirkevných listov v roku 1909 napísal: "Akejže to mravno - náboženskej budúcnosti v ústrety kráčajeme, keď v štátnych školách dorastajúcemu pokoleniu náuky viery našej v slovenskej materinskej reči vysvetľovať nesmieme? Ved' kam môže doviest' také nariadenie, ktoré štátnym učiteľom nakladá dozerat' na to, aby kňazi v katecheti v štátnych školách slovenským deťom maďarsky vysvetľovali hlavné náuky vierovyznania? Najprv žobrákmi a potom ...?! A to všetko pod titulom kultúry a osvety! Ej, beda vám, farizejovia a zákonníci, ktorí podobáte sa kvetnatým hrobom, ale vo vnútri ste plní umrlčích kostí a rozličnej nečistoty." Predseda Liptovskej evanjelickej pastorálnej konferencie Jur Janoška bol na Beblavého strane a v liste z 6. 10. 1909 mu napísal: „Ved' mi ani nemáme nijakého nariadenia (myslel tým farárov), aby sme maďarsky vyučovali. A ak by sme ho dostali i potom nevyučovali by sme ináč, len tak ako dosiaľ.“

Pri voľbe generálneho inšpektora evanjelickej cirkvi A. Sentivániho v roku 1918 bolo veľa hlasovacích lístkov vyhodnených len preto, že boli vyplnené po slovensky. Kráľovolehotská cirkev proti tomu ostro protestovala a žiadala liptovský seniorálny konvent, aby sa to viac neopakovalo.

Hneď po vzniku Česko - slovenskej republiky sa v novembri 1918 vytvoril obecný výbor Slovenskej národnej rady na čele s ev. farárom Jozefom Janišom. Mládež sa po večeroch začala schádzať vo Familiárnom dome, kde sa pod vedením farára a správcu školy Daniela Rokošínyho učila slovenský pravopis a navčičovala slovenské národné piesne. V novembri 1918 správca školy Rokošíny povedal žiakom: "Odložte maďarské učebnice, viac ich potrebovať nebudete. Od

dnes počnúc všetko sa budete učiť v našej materinskej reči". Na prvý v slovenčine konanej koncoročnej skúške v júni 1919 nejednému z prítomných rodičov od dojatia zaslzili oči.

Utláčaní Slováci mali po vzniku Česko - Slovenska veľmi málo svojej inteligencie. Preto z Čiech, ktorým Viedeň ponechala voľnosť vo vzdelaní a kultúre, boli vyslaní učitelia, technici, úradníci, dôstojníci a železničiar, potrební pre chod štátu. V roku 1921 pracovalo na Slovensku prevažne vo vedúcich funkciách vyše 71 tisíc Čechov, v roku 1930 až 121 tisíc. Niektorí sa však chovali tak, akoby spravovali svoju kolóniu, čo postupne prerastalo do protičeských nálad. Lebo často namiesto butatôt, čo po maďarsky znamenalo sprostý Slovák, bolo počuť po česky blbej Slovák. Pražská vláda sa snažila postupne odstrániť slovenčinu, v roku 1931 dosadila do Jazykovedného odboru Matice slovenskej v Martine českého profesora Václava Vážneho, ktorý vydal počestné Pravidlá slovenského pravopisu (správcu Matice slovenskej J.C. Hronského, ktorý ho v roku 1933 odtiaľ vyhodil, po vojne vyhlásili zato za vojnového zločinca a musel emigrovať do Argentíny). Preto, keď v roku 1939 Slováci získali svoj samostatný štát, museli českí úradníci odísť. Slovenský štát v rokoch 1939 - 1945 síce presadzoval svoju kultúru, ale bol v područí Nemecka. Nemožno mu však uprieť ekonomické úspechy, veď len v našej obci vtedy začali s prípravou na výstavbu vodnej priehrady na Čiernom Váhu, začali stavať na železnici druhú hlavnú koľaj, urobili projekty na železničné trolejové vedenie, položili železničný spojovací kábel, vybudovali úplne novú cestu z Červeného Kúta cez Čertovicu do Brezna, vyregulovali kameňom brehy Váhu, postavili drevársku továreň FIPA i garáže pri železničnej stanici. Aj staničné reléové zabezpečovacie zariadenie v kráľovolehotskej železničnej stanici, prvé v Československu, vybudovala švédka firma Ericson v roku 1952 za financie zložené ešte Slovenským štátom.

Po 2. svetovej vojne po obnovení Československa priame zásahy do slovenčiny neboli, ale cez rozhlas a neskoršie cez televíziu bolo počuť prevažne češtinu a tak si postupne ľudia už ani neuvedomovali, že ničो nie je v slovenčine. Snahy vymazať slovenské povedomie a postupne vytvoriť jeden československý, čiže český národ, tu však boli. V roku 1960 odstránili z leva na československom štátnom znaku slovenský symbol (to neurobili ani Maďari na uhorskom znaku za Rakúsko - Uhorska), náš terajší štátny znak a nahradili ho ohníkom pod Kriváňom. Vtedy slovenský znak pozostávajúci z dvojitého cyrilometodejského kríža na trojvrší vysekávali i z fasád budov úradov.

Rakúsko - Uhorska

Slovenský symbol na štátnych znakoch
Československa

ČSSR

Po vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 ešte dlho zneli na slovenských dedinách (aj v našej) v miestnych rozhlasoch české pesničky, ako by sme dosť slovenských nemali.

Naši občania vznik samostatného štátu prijali. Už v júli 1993 na hrebni Vachtárovej Vincent Jančiga so synom Ivanom vztyčili slovenskú zástavu, od apríla 1995 ju nahradili 4 m vysokým nabielo natretým slovenským dvojkrížom, ktorý 9. mája 2007 zvalil vietor. V auguste 1995 sa obecné zastupiteľstvo na návrh kronikára obce uznieslo, že na priečelí obecného úradu bude trvale vyvesená slovenská štátna zástava. I keď už bolo dva roky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky, naša obec to urobila medzi prvými na Liptove. Dnes je to smiešne, ale vtedy niektorí návštevníci brali ako prejav nacionalizmu.

Viditeľný obrat v národnom povedomí nastal najmä potom, čo sa slovenskí hokejisti v máji 2002 stali v Göteborgu majstrami sveta. Malo to viac vlastenecký význam ako športový. Mnohí, najmä naši mladí ľudia, sa až vtedy naučili aj druhú slohu našej štátnej hymny, začali si vážiť náš štátny znak i zástavu a začali byť hrdí na to, že sú Slováci.

F. Bizub

KABZAN, Ján - lesník, včelársky odborník

(29. 6. 1886 Korytnica - 18. 9. 1966 Kráľova Lehota)

Otec Andrej Kabzan, lesník. Matka Mária, rod. Harmanová. Manželka Hermína, rod. Ciboránová. Mal dcéru Janu, učiteľku. Urbárny horár vo Svaríne, potom v Kráľovej Lehote.

Včeláreniu sa priučal u otca v horárni na Podbanskom. Z maďarského Asódu, kde mali Kabzanovci malé hospodárstvo, doniesol v roku 1905 na otcov včelín žlté včely Vlašky. Dovtedy sa na Liptove chovali len včely čierne. Jeho včelárstvo pozostávalo z vyše 100 včelstiev.

Priekopník viacmatkového včelárenia a konštruktér úl'ov stojanov a ležanov, ktoré mu vyrábali miestny stolár Ján Šustrík. S týmito úl'ami vždy osadenými včelami sa zúčastnil včelárskych výstav v Martine (1921), Piešťanoch (1922), Košiciach (1922, 1924), Užhorode (1925), Kežmarku (1926), Plzni (1926) a Brne (1933). Zakladateľ prvej štátnej pokusnej včelárskej farmy na Slovensku vo Svaríne (1921) a prvý slovenský včelmajster (1921 - 1925) na nej. Tak vznikla chovateľská základňa pre pokusy a budúci výskum, lebo svarínska včelárska farma bola predchodkyňou Výskumného ústavu včelárskeho v Liptovskom Hrádku s celoslovenskou pôsobnosťou. Dal základ plemennému chovu včiel Tatranka I. (uznaný v r. 1934).

Autor článkov v Slovenskom včelári, Českom včelári, Moravskej včele a Slovenskom ľude. Napísal príručku o viacmatkovom včelárení, ostala však len v rukopise.

Zakladajúci člen (1923) a tajomník včelárskeho spolku v Kráľovej Lehote s pôsobnosťou pre celý horný Liptov (1923 - 1931).

J. Kabzan a manželka

KABZAN, Martin - lesník, včelársky zlepšovateľ

(7. 11. 1889 Podbanské - 29. 1. 1985 Kráľova Lehota)

Brat Jána Kabzana. Manželka Ema, rod. Graichmanová. Mal syna Martina. Mäsiar v Malužinej, od r. 1923 lesník komposesorátu v Kráľovej Lehote.

Ako vojak v 1. svetovej vojne mal možnosť poznať včelárenie v cudzine. Sám skúmal život včiel. V roku 1921 pri dezinfekcii plástov ho napadla myšlienka, ako sa dá z plástov med odstrediť z oboch strán naraz. Prišiel na to tak, že keď prestrčil cez roh plástu naplneného vodou paličku a okolo nej ho otáčal, voda vystriekala z oboch strán plástu súčasne. Na základe tohto poznatku v roku 1922 ako prvý na svete zostrojil a v roku 1925 mu udelili patent čsl. 45e č. 17.130 (1925) na paralelnoradiálny medomet, ktorý on nazval brúsovým.

Tento medomet vystavoval na včelárskych výstavách v Piešťanoch (1922), Ostrave i Trnave (1924) a Kežmarku (1926). Zhotovil tiež kovový lis na medzistienky, ktoré obsahovali drôtičky na ich upevnenie do rámkov.

Odbornými článkami prispieval do Slovenského včelára.

Zakladajúci člen včelárskeho spolku v Kráľovej Lehote (1923) a neskoršie (1932 - 1943) jeho tajomník.

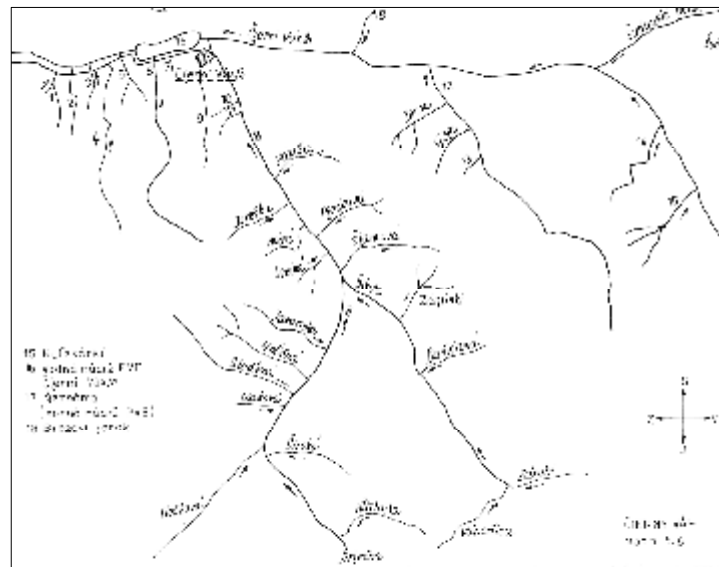
F. Bizub

9

Pomenovanie vodných tokov v Kráľovej Lehote a okolí III.

Doliny Čierneho Váhu

Ich pomenovanie má základ veľkosťou a polohou vody, tiež podľa doliny, ktorou preteká alebo podľa vrchu, z ktorého pramení.

Dikula – názov má podobné znenie ako maďarské slovo „gyík“, v preklade znamená jašterica, teda tento potok mohol byť pomenovaný podľa výskytu tohto živočícha. Tiež sa uvádza pôvod jeho názvu z praslovančiny „duk – oul – a“, z ktorého mohol vzniknúť názov „dykula“.

Házička – vychádza sa z predpokladu, že je z maďarského slova „ház“ (dom) so slovenskou príponou „ička“.

Ipolitica – ide pravdepodobne o skomoleninu slovenského názvu „pltnica“, čo znamená, že dolu potokom sa plavili plte.

Ďalšie potoky a jarky majú názvy: 1. Nižné úžavy, 2. Stredné úžavy, 3. Vyšné úžavy, 4. Nižný Chmelienc, 5. Populiare, 6. Vyšný Chmelienc, 7. Červenica, 8. Ipolitica, 9. Plevovo, 10. Hlboká, 11. Garajki, 12. Benkovský jarok, 13. Skalená, 14. Solanka, 15. Kolesárky, 16. Dolná nádrž PVE Čierneho Váhu, 18. Brezovský jarok.

Mgr. Monika Lehotská, rod. Ružiaková

Pomenovanie vrchov v okolí obce I.

Rígeľ (1008,6 m n.m.) – je to najzápadnejší vápencový výbežok pohoria Kozie chrbty, tiahnucom sa od Svitú a končiacom nad našou obcou pri sútoku Bieleho a Čierneho Váhu.

Vachtárová (899,7) – strmá vápencová stráň tesne pri pravej strane Váhu, prevýšenie jej najvyššieho bodu oproti našej dedine je 223 m.

10

Vysoké (1200,1) – vrch medzi Svarínom a Nižným Chmeliacom.

Pukanec (1302,5) – vrch medzi Svarínskou a Malužinskou dolinou.

Veľký bok (1727,1) – mohutná hoľa nad Svarínskou a Malužinskou dolinou.

Suché vrchy (896,4) - hrebeň po ľavej strane Svarínskej doliny.

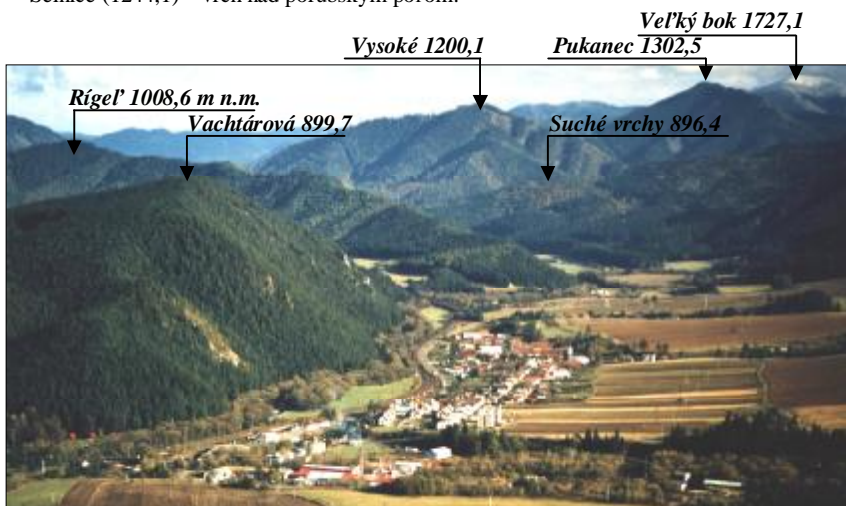
Mních (1097,0) – vrch nad Vyšným poľom.

Hradište (1326,6) – skalnatá bašta pri ústí Svidovskej doliny do Malužinej.

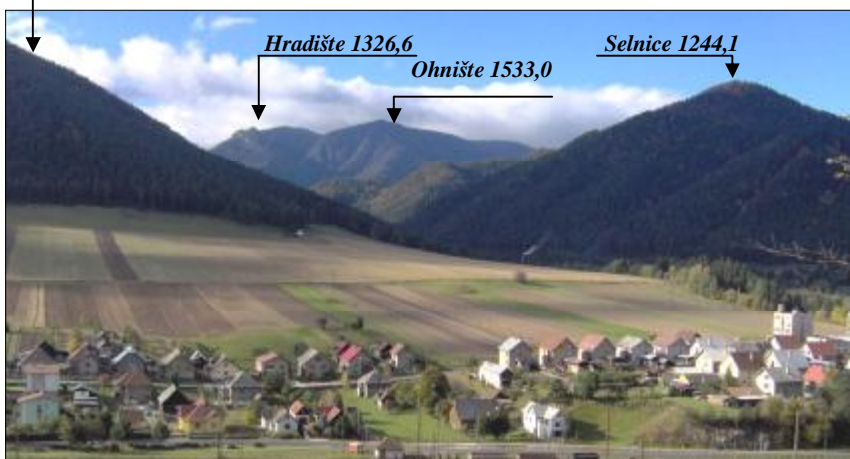
Ohnište (1533,0) – vápencový masív medzi Jánsku a Bockou dolinou. Pod hlavným vrchom je 125 m hlboká ľadová priepať, vedľa tzv. Okno, 20 m veľký otvor v skalnom hrebeni.

F. Bizub

Selnice (1244,1) – vrch nad porubským poľom.

Mních 1097,0

Užitočné informácie z internetu

www.cp.sk alebo www.atlas.sk Cestovné poriadky autobusov i vlakov pre Slovensko i Európu.

Cestovné poriadky MHD v krajských a okresných mestách.

www.meteo.sk Predpoveď počasia na 4 dni. Pre našu dedinu platí na 90 % predpoveď pre Poprad, pre Liptovský Mikuláš nie, tam je teplejšie.

www.shmu.sk Každú hodinu informácie o výške hladiny a teplote vody na Bielom Váhu, Čiernom Váhu, Váhu, Bocianke i Hybici.

Spoločenská rubrika

Prvý štvrt'rok 2007

Dožili sa životného jubilea:	50 rokov	55 rokov	60 rokov	65 rokov	80 rokov	85 rokov
	Milan Lehotský, č.d. 170	Dušan Hyben, č.d. 254	Jarmila Baranová, č.d. 164	Pavel Bizub, č.d. 137	Ema Ilavská, č.d. 123	Samuel Lehotský, č.d. 103
	09. 01. 1957	24. 02. 1952	23. 01. 1947	21. 03. 1942	26. 01. 1927	26. 01. 1922
	Vladimír Kokavec, č.d. 169	Július Marcin, č.d. 166	Elena Marcinová, č.d. 166	Ivan Juráš, č.d. 23		Dorota Sopková, č.d. 107
	13. 01. 1957	02. 03. 1947	05. 03. 1947	29. 03. 1942		29. 01. 1922
	Marcela Miháliková, č.d. 76					
	01. 03. 1957					
	Alena Hybenová, č.d. 254					
	17. 03. 1957					
	Rastislav Lehotský, č.d. 220					
	20. 03. 1957					

Rodáci vo svete

Medzi tých, čo sa napriek dlhoročnému odlúčeniu stále zaujímajú o dianie v našej obci a často ju navštevujú, patrí aj Jozef Vitikač. V roku 1966 narukoval na vojenčinu do Jeseníka na Morave. Tam spoznal svoju lásku, v roku 1970 sa oženil a ostal bývať.

Začal pracovať vo vtedajších Rudných doleň Lipová Lázně, kde sa zakrátko presadil do funkcie majstra nástrojárne. Po páde socializmu tento závod zrušili a on dostal ponuku na majstra strojnej údržby v závode OMYA Vápenná, kde pracuje od roku 1993 doteraz. Táto rakúska firma OMYA Gumern z Vilachu ťaží vo Vápenej a spracováva vápenc pre papierne, farmáciu a na výrobu farieb pomocou počítačovej techniky, je najmodernejšia vo východnej Európe.

V mladosti mal záľubu v muzike, hrával aj v našej sväzáčkej kapele Vetvy. Jeho koníčkom je záhradka so skleníkom a počítač.

S vnučkou Diankou, 2006

K R Á Ľ O V A L E H O T A , obecný časopis. Vychádza štvrt'ročne. Vydáva Obecný úrad Kráľova Lehota. Redakčná rada: Ing. Jozef Cerovský, Milan Lehotský, Jozef Lesák, Vladimír Kaprání. Redaktor a grafická úprava: František Bizub, 032 33 Kráľova Lehota 164, tel.: 0907 652406, e-mail: bizubf@mag-net.sk. Tlač: REPROservis - DTP štúdio Liptovský Mikuláš. Náklad: 220 kusov.